

SPIS TREŚCI

WSTĘP	9
CZĘŚĆ I. NOWE PODEJŚCIE DO POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA	
1. GŁÓWNE TENDENCJE WE WSPÓŁCZESNYCH STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH	13
1.1. Charakterystyka współczesnych stosunków międzynarodowych	13
1.2. Ewolucja znaczenia siły militarnej w stosunkach międzynarodowych	17
2. PRZEMOC ZBROJNA W STOSUNKACH MIĘDZYNARODOWYCH	21
2.1. Ewolucja znaczenia sił zbrojnych	21
2.2. Zmiana sytuacji polityczno-militarnej w Europie i świecie	26
2.3. Znaczenie przemocy zbrojnej w osiąganiu celu prowadzonych działań oraz przemiany, jakie zachodzą w siłach zbrojnych	27
3. SOJUSZ PÓŁNOCNOATLANTYCKI – TRANSFORMACJA ORGANIZACJI	31
3.1. NATO w środowisku bezpieczeństwa międzynarodowego	31
3.2. NATO a nowy kształt i charakter stosunków transatlantycznych	35
3.3. NATO w systemie bezpieczeństwa europejskiego u progu XXI wieku	39
4. ZNACZENIE REWOLUCJI W SPRAWACH WOJSKOWYCH DLA POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA USA	42
4.1. Istota rewolucji w sprawach wojskowych	42
4.2. Definicje i podstawowe założenia RMA	42
4.3. Konsekwencje RMA dla współczesnych doktryn obrony narodowej	45
5. ISTOTA ZAGROŻEŃ I DZIAŁAŃ ASYMETRYCZNYCH	50
5.1. Ewolucja zagrożeń we współczesnym świecie	50
5.2. Kategorie: zagrożenia i działania asymetryczne	52
5.3. Podejście NATO	54
5.4. Podejście wybranych państw	55
5.4.1. Stany Zjednoczone	55
5.4.2. Francja i Wielka Brytania	56
5.4.3. Chiny	57
5.4.4. Polska	57
5.5. Wnioski	58
6. ŚWIATOWY PROCES ROZBROJENIOWY	60
6.1. Genewska Konferencja Rozbrojeniowa	60
6.2. Redukcja broni strategicznych	62
6.3. Europejski proces rozbrojeniowy	65
6.3.1. Rozbrojenia konwencjonalne	65
6.3.2. Środki budowy zaufania i bezpieczeństwa	67
6.3.3. Zakaz użycia broni chemicznej	69
6.3.4. Broń bakteriologiczna	71
6.3.5. Broń niehumanitarna	72
6.4. Wnioski	73

7. BEZPIECZEŃSTWO OBSZARU WSPÓLNOTY NIEPODLEGŁYCH PAŃSTW	74
7.1. Instytucjonalny kształt WNP	74
7.2. Koncepcja bezpieczeństwa WNP	76
7.3. Bezpieczeństwo wojskowe	78
7.3.1. Misje pokojowe WNP	78
7.3.2. Miejsce NATO w systemie bezpieczeństwa WNP	81
7.4. Bezpieczeństwo ekonomiczne	83
7.5. Procesy integracyjne i dezintegracyjne w ramach WNP	83
7.6. Wnioski	85
8. WIELOSTRONNA WSPÓŁPRACA WOJSKOWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ W PROCESIE GLOBALIZACJI I REGIONALIZACJI BEZPIECZEŃSTWA	86
8.1. Podstawy współpracy regionalnej	86
8.2. Współpraca bałtycka	93
8.3. Trójkąt Weimarski	97
8.4. Wnioski	99
9. STRATEGICZNE PARTNERSTWO POLSKI I UKRAINY	102
9.1. Istota i treść partnerstwa strategicznego	102
9.2. Polityczny wymiar partnerstwa	103
9.3. Współpraca w dziedzinie bezpieczeństwa	104
9.3.1. Wojskowy wymiar partnerstwa	104
9.3.2. POLUKRBAT	106
9.4. Strategiczne partnerstwo w kwestiach gospodarczych	108
9.5. Współpraca kulturalna	109
9.6. Wnioski	110
10. PROBLEMY BEZPIECZEŃSTWA PAŃSTW REGIONU MORZA CZARNEGO	112
10.1. Zagrożenia i wyzwania dla bezpieczeństwa regionalnego	112
10.2. Koncepcje bezpieczeństwa państw regionu	117
10.3. Próby współpracy regionalnej w dziedzinie bezpieczeństwa	122
11. ROLA KBWE/OBWE W PROCESIE BEZPIECZEŃSTWA EUROPEJSKIEGO	125
11.1. Geneza procesu helsińskiego	125
11.2. Przebieg i wymiary procesu helsińskiego	126
11.3. Problemy bezpieczeństwa na forum KBWE/OBWE	128
11.3.1. Kontrola zbrojeń	128
11.3.2. Dyplomacja prewencyjna	129
11.3.3. Środki budowy zaufania i bezpieczeństwa	130
11.3.4. Prawa człowieka i demokratyzacja	131
11.3.5. Bezpieczeństwo ekonomiczne i ekologiczne	132
11.4. Struktura instytucjonalna procesu OBWE	133
11.5. Misje OBWE	134
11.6. OBWE a inne oragnizacje międzynarodowe	135
11.7. Udział OBWE w budowie nowej struktury bezpieczeństwa europejskiego	136
12. BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE NA BLISKIM I ŚRODKOWYM WSCHODZIE	139
12.1. Przyczyny destabilizacji w regionie	139
12.1.1. Konflikt bliskowschodni	140
12.1.2. Konflikt w Zatoce Perskiej	144

12.2. Struktury bezpieczeństwa regionalnego	148
12.2.1. Próby sojuszy	148
12.2.2. Wszechstronna regionalna organizacja międzynarodowa	149
12.2.3. Sojusze wojskowe państw arabskich wobec Izraela	150
12.3. Rola mocarstw w regionie	151
12.4. Zagrożenia bezpieczeństwa	152
13. BEZPIECZEŃSTWO MIĘDZYNARODOWE W REGIONIE AZJI I PACYFIKU	155
13.1. Historyczne uwarunkowania instytucjonalnych struktur bezpieczeństwa i konfliktów w regionie Azji i Pacyfiku	155
13.1.1. Rywalizacja mocarstw	155
13.1.2. Zimnowojenne struktury bezpieczeństwa międzynarodowego w regionie	156
13.1.3. Działalność ruchu państw niezaangażowanych	157
13.1.4. Pojawienie się nowych potęg regionalnych	158
13.2. Zmiana układu sił po upadku bloku komunistycznego	160
13.2.1. Współpraca mocarstw na rzecz bezpieczeństwa	160
13.2.2. Instytucje regionalne	161
13.2.3. Inicjatywy pokojowe i rozbrojeniowe	164
13.2.4. Wyścig zbrojeń i idea strefy bezatomowej w Azji Południowej	165
13.2.5. Inicjatywy odprężeniowe między mocarstwami regionu	167
13.3. Zagrożenia dla bezpieczeństwa azjatyckiego	167
13.4. Wnioski	169
 CZĘŚĆ II. NARODOWE POLITYKI BEZPIECZEŃSTWA WYBRANYCH PAŃSTW	
14. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I OBRONY REPUBLIKI CZESKIEJ	173
14.1. Nowe założenia polityki bezpieczeństwa	173
14.2. System obronny	178
14.3. Współpraca w zakresie polityki bezpieczeństwa z zagranicą	179
14.4. Główne problemy w dziedzinie obronności i perspektywy ich rozwiązywania	182
15. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I OBRONY REPUBLIKI SŁOWACJI	185
15.1. Uwarunkowania polityki bezpieczeństwa	185
15.2. Kierowanie obronnością kraju	189
15.3. Perspektywy rozwoju polityki obronnej	193
15.4. Współpraca z Polską	195
16. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO WIELKIEJ BRYTANII	198
16.1. Uwarunkowania historyczne	198
16.2. Priorytety polityki bezpieczeństwa	202
16.3. Wobec rozwoju ESDP	203
17. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA I OBRONY FRANCJI	207
17.1. Zasadnicze cechy francuskiej kultury strategicznej	207
17.1.1. Współczesne podstawy mocarstwowej roli Francji	207
17.1.2. Francuski uniwersalizm	209
17.1.3. Niezależność	210
17.2. Francuska polityka bezpieczeństwa i obrony	211
17.2.1. Zasady ogólne	211
17.2.2. Organizacja obrony narodowej	213
17.2.3. Od odstraszania do obrony zrównoważonej	215

17.3. Koncepcja użycia sił zbrojnych	218
17.4. Rola Francji w stosunkach euroatlantyckich	221
18. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA REPUBLIKI FEDERALNEJ NIEMIEC	224
18.1. Sprawy bezpieczeństwa w polityce zagranicznej Niemiec	224
18.2. Doktryna obrony narodowej RFN	228
18.3. Niemcy wobec europejskiej polityki bezpieczeństwa i obrony	229
18.4. Polityka niemiecka w NATO i stosunki transatlantyckie	231
18.5. Siły zbrojne i system obronny RFN	234
18.6. Wnioski	235
19. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA REPUBLIKI WŁOSKIEJ	237
19.1. Położenie i znaczenie regionalne Republiki Włoskiej	237
19.2. Zakres i treść polityki bezpieczeństwa	238
19.2.1. Realizacja polityki bezpieczeństwa narodowego	238
19.2.2. Obszary i priorytety polityki bezpieczeństwa	240
19.2.3. Dyplomacja wojskowa	241
19.2.4. Zaopatrywanie sił zbrojnych	241
19.2.5. Współdziałanie w ramach organizacji międzynarodowych	242
19.2.6. Udział sił włoskich w formacjach międzynarodowych	244
20. SYSTEM BEZPIECZEŃSTWA FEDERACJI ROSYJSKIEJ	246
20.1. Istota i zadania systemu bezpieczeństwa	246
20.2. Organy władzy ustawodawczej	246
20.3. Organy władzy wykonawczej	247
20.4. Siły zbrojne FR	249
20.5. System spraw wewnętrznych	250
20.6. Organy wywiadu FR	251
20.7. Organy federalnej służby bezpieczeństwa	252
20.8. Federalna Służba Ochrony FR	254
20.9. Służba Bezpieczeństwa Prezydenta FR	254
20.10. Wojska kolejowe FR	255
20.11. Federalna Służba Budownictwa Specjalnego FR	255
20.12. Obrona cywilna	255
20.13. Organy celne	257
20.14. Organy sądowe	257
20.15. Gospodarcze organizacje państwowe, społeczne i inne	257
20.16. Organizacje społeczne i stowarzyszenia	258
21. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA WOJSKOWEGO REPUBLIKI BIAŁORUSI	259
21.1. Uwarunkowania historyczne	259
21.2. Od neutralności do układu taszkienckiego	260
21.3. Ocena sytuacji międzynarodowej	261
21.4. Narodowe siły zapewniania bezpieczeństwa	262
21.4.1. Koncepcja bezpieczeństwa wojskowego	262
21.4.2. System kierowania	266
21.4.3. Struktura sił zbrojnych	268
21.4.4. Inne wojska i formacje siłowe	270
21.5. Współpraca z Rosją	271
21.6. Współpraca wojskowa w ramach WNP	274
21.7. Wnioski	275

22. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA NARODOWEGO UKRAINY	277
22.1. Międzynarodowe i wewnętrzne uwarunkowania polityki bezpieczeństwa	277
22.2. Koncepcja polityki bezpieczeństwa Ukrainy	278
22.3. Stosunki z NATO	281
22.4. Stosunki z Rosją	285
22.5. Wnioski	287
23. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA CHIŃSKIEJ REPUBLIKI LUDOWEJ	288
23.1. Podstawy prawne	288
23.2. Percepcja bezpieczeństwa międzynarodowego	289
23.3. Cele polityki bezpieczeństwa	292
23.4. Realizacja polityki bezpieczeństwa	294
23.4.1. Wymiar globalny polityki bezpieczeństwa	294
23.4.2. Wymiar regionalny polityki bezpieczeństwa	295
23.4.3. Środki budowy zaufania	296
23.4.4. Siły zbrojne	297
23.5. Wnioski	298
24. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA JAPONII	300
24.1. Elementy geostrategii	300
24.2. Uwarunkowania polityki bezpieczeństwa	300
24.3. Polityka bezpieczeństwa Japonii w debacie konstytucyjnej	303
24.4. Nowa rola sił samoobrony	304
24.5. Japonia w koalicji antyterrorystycznej	308
25. POLITYKA BEZPIECZEŃSTWA RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ	311
25.1. Priorytety polityki bezpieczeństwa RP	311
25.2. Kierunek atlantycki w polskiej polityce bezpieczeństwa i obrony	316
25.3. Inne kierunki polityki bezpieczeństwa RP	319
25.4. System obronny i siły zbrojne RP	324
26. O POTRZEBIE LEPSZEGO KSZTAŁTOWANIA BEZPIECZEŃSTWA ENERGETYCZNEGO POLSKI	339
26.1. Identyfikacja pojęcia bezpieczeństwo energetyczne	339
26.2. Stan bezpieczeństwa energetycznego Polski	340
26.3. Propozycje poprawy kształtowania bezpieczeństwa energetycznego kraju	344
26.4. Wnioski	347
BIBLIOGRAFIA	349
WYKAZ NAJCZĘŚCIEJ UŻYWANYCH SKRÓTÓW	355